

İNSAN HAKLARI ÜZERİNE YUVARLAK MASA TOPLANTISI

İstanbul, 27 - 29 Eylül 1978

ÖZEL YAŞAMIN GİZLİLİĞİNE SAYGI İLKESİ
VE AVUKATIN BU ALANDAKİ ROLÜ

Prof. Dr. Ergun ÖZSUNAY
İstanbul Hukuk Fakültesinde
Medeni Hukuk ve Karşılaştırmalı
Hukuk Profesörü

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

.1.

I. Kişinin çeşitli "yaşam alanları" ve bunlar içinde "gizlilik alanı"nın önemi

Hukuk öğretisinde, kişinin "yaşam alanları" üçe ayırt edilir:

- 1-Kişinin "genel yaşam"ı (öffentliches Leben, la vie publique);
- 2-Kişinin "Özel yaşam"ı (Privatleben, la vie privée) ve
- 3-Kişinin "Gizli yaşam"ı (Intimsphaere, la vie intime).

1-Bunlardan birincisi, kişinin herkese açık olan yaşam görünümünden oluşur. Kişinin, başkaları ile çok kez birarada bulunduğu yaşam görünümünün tümü, onun "ortak yaşam çevresi"ni biçimlendirir. Kural olarak herkes, kişiyi bu alandaki yaşam görünümünü öğrenmeye ve izlemeye mezdur.

2-Kişinin "özel yaşam"ı ise, onun sadece çok yakınları (ailesi, hısımları, arkadaşları, "eşi dostu") tarafından bilinir. Özel yaşam, kişinin birlikte oturma, birlikte çalışma ya da güncel olaylar üzerine birlikte konuşma dolayısıyla, ancak kendisine yakın olan kişilerin bilebileceği ve "onlarla paylaşmak istediği yaşam görüntülerinden oluşur. Kural olarak özel yaşam başkalarına kapalıdır. Bir Fransız özdeyişinde belirtildiği gibi, "özel yaşam duvarlarla çevrilmelidir" (la vie privéee dait être murée). Özel yaşam, kişinin egemenlik alanı içinde bulunur. (Yuvam, benim kalemdir.-My home is my castle).

3-Kişinin üçüncü yaşam çevresini ise, onun, sadece kendisi için saklı tuttuğu ve başkalarının bilgisinden uzak kalmasını istediği yaşam görünümü oluşturur. Kişinin, "Cin duvarları" ile çevrili bu yaşam alanına, ancak, kişinin izniyle girilebilir. Kişinin, herkesten gizlediği bu "yasak bölge"de, onun yaşamı ile ilgili gizlilikler yer alır. Kişi, ancak arzu ettiği takdirde başkaları, bu sır dolu bölgeye konuk olabilir. Kişi, bu gizli dünyanın sırlarını, ancak dilediği kimselerle ve dilediği oranda paylaşabilir.

Kişinin "özel yaşam"ının ve "gizlilik alanı"nın korunması, kişinin kendisini geliştirme hakkı ile sıkı bir bağlantı içindedir. Kişi, kişiliğini ve yaratıcılığını, ancak başkalarının meraklı bakışlarından korunmuş, kendi duygu ve isteklerine göre biçimlendirilmiş sakin bir alanda ortaya koyabilir. Kişinin, "yalnız kalma hakkı (right to be let alone, right to solitude) onun en önemli "varlık"larından biridir. Kişinin, sürekli olarak gözetim

.2.

altında bulundurulduğu yerlerde, kişiliğin pek az gelişebildiği ve başkalarıyla beraber yaşamak zorunda bulunan kimselerin, genellikle yaratıcı düşünsel yeteneklerinin köreldiği görülmektedir. Gizlice dinlenen ya da gözetlenen kişi için yaşam, bir "veryüzü cehennemi"nden farksızdır. Böyle bir durumda, yaratıcı faaliyetlerde bulunabilmek olanaksız olduğu gibi; ürkek, korkak ve "köle ruhlu" insanlardan oluşan bir toplum tipi de belirlemektedir.

II. Kişinin "özel yaşam"ına ve "gizlilik alanı"na sızma biçimleri
Kişinin "özel yaşam"ına ve "gizlilik alanı"na sızma, "klasik sızma araçları" ile yapılabileceği gibi; "modern biçimler"de de olabilir.

1-"Özel yaşam"a "gizlilik alanı"na yapılan klâsik sızma yolları insanlık tarihi kadar eskidir; Bir kimsenin evine girme, kapı deliğinden gözetleme, kulak misafiri olma, mektuplarını açma v.b. gibi Bu tür sızmalar, "özel amaçlara yönelik " olabileceği gibi (kıskanç bir eşin durumu; meraklı bir kimsenin komşusunun özel yaşamını izlemesi; bir öğrencinin, kız arkadaşına gelen mektupları açmasıvb.) "resmi nitelikte" de olabilir. Örneğin Watergate olayında, Pentagon belgelerini açıklayan kişiyi tedavi eden doktorun muayenehanesine girilmesi, ve dosyaların karıştırılması

2-Günümüzde, kişinin "özel yaşamına ve gizlilik alanına" sızmalar daha da kolaylaşmıştır. Gerçekten, çağdaş teknolojik gelişmeler sonucunda kişinin özel yaşamı ve gizlilik alanı çeşitli yönlerden gözetlenebilmekte-Modern dinleme ve gözetleme aygıtları ile kişinin "gizlilik alanı"na yöneltilen gözetleme ve sızmalar başlıca üç görünümde karşımıza çıkmaktadır. Elektronik gözetlemeler veya fiziksel gözetlemeler, psikolojik gözetleme ve "veri gözetlemesi"

"Elektronik gözetleme va da fiziksel gözetleme" de, optik veya, akustik aygıtlarla, kişinin bulunduğu yerin, davranışlarının ve konuşmalarının, onun iradesi dışında gözetlenmesi sözkonusudur. Gerçekten teleobjektifli fotoğraf makinaları ve diğer optik aygıtların yardımıyla, çok uzak mesafelerden, "özel yaşam " görüntülerinin saptanabilmesi mümkün olduğu gibi, çok küçük elektronik gereçlerle, kişinin konuşmalarını izleyebilmek ya da telefon görüşmelerini dinleyebilmek de mümkündür. Örneğin, gizli dinleme aygıtları arasında yalın mikrofonlar ve yöneltir mikrofonlar yanında, duvarasan mikrofonlar, verici mikrofonlar ve telefonu mikrofon biçimine dönüştüren aygıtlar da kullanılmaktadır. Bunlar, "bir yerdeki özel konuşmaları dinlemeye yarayan aygıtlar"dır. Ayrıca, "özellikle telefon konuşmalarını

dinlenmeye yarayan aygıtlar'ın geliştirildiği ve kullanıldığı da belirtilmelidir.

Psikolojik gözetleme ile, kişiden, özel yaşamına ve gizlilik alanına ilişkin bilgilerin, onun gerçek isteği olmaksızın, çeşitli sözlü ve yazılı testler, aygıtlar ve maddeler kullanılarak elde edilmesi anlaşılır.

"Veri gözetlemesi"nde ise, bireyler ve gruplar hakkında çeşitli kamusal ve özel kuruluşlar tarafından toplanan belgesel verilerin, bilgisayarlarla biraraya getirilmesi ve istenildiği anda başkalarına aktarılacak bir duruma dönüştürülmesi sözkonusudur.

Modern dinleme ve gözetleme aygıtları ile, kişinin gizlilik alanına yapılan sızmalar da, başlıca iki amaca yönelik bulunabilir: Özel amaçlara ve resmi amaçlara gizli dinleme ve gözetleme yoluyla "özel yaşam"a ve kişinin "gizlilik alanı"na yapılan "özel amaca yönelik sızmalar"a, aşağıdaki örnekler gösterilebilir: Bir kimşenin, çok küçük elektronik dinleme aygıtları ile komşusunun ya da çalışma arkadaşlarının özel konuşmalarını izlemesi; bir işverenin, fabrikasındaki yöneticiler ya da işçiler arasındaki konuşmaları dinlemesi; kıskanç bir eşin, karısının telefon görüşmelerini ses kayıt aygıtına aldırması; ana babaları arasındaki ilişkileri izlemek için küçük dinleme aygıtlarının çocuklar tarafından kullanılması gibi.

Gizli dinleme ve gözetleme yoluyla, özel yaşama ve kişinin gizlilik alanına, modern dinleme aygıtlarıyla yapılan sızmalar "resmi bir nitelikte" de olabilir. Örneğin, 1941 yılında Başkan Roosevelt'in, silahlı kuvvetler başkomutanı sıfatıyla, Adalet Bakanına "ulusal güvenlik" amacıyla çeşitli kimselerin görüşmelerini dinleme yetkisini verdiği belirtilmelidir. A.B.D.'nde, II.Dünya Savaşı sırasında telefon görüşmelerinin gizlice dinlendiği herkesçe bilinmektedir. Fransa'da, bir skandal olan "resmi gizli dinlemeler" de bu tür sızmalara örnek olarak verilebilir. Watergate olayı ise, bu alanda en çarpıcı örneklerden birini teşkil etmektedir.

Şematik açıklama

"Özel yaşam"a ve "gizlilik alanı"na gizli dinleme "gözetleme" yoluyla sızma görünümleri

Klasik sızma biçimleri

Modern sızma yolları

Özel amaçlarla
(Kulakla gizli dinleme)

Resmi nitelikte
(Kulakla gizli dinleme)

Özel amaçlarla
(Elektronik ve teknik aygıtlarla gizli dinleme ve gözetleme)

Resmi nitelikte
(Elektronik ve teknik aygıtlarla gizli dinleme ve gözetleme)

III. Kişinin "özel yaşamı"nın ve "gizlilik alanı"nın uluslararası hukuk ve ulusal hukuklar tarafından korunması

I- Uluslararası hukukta

Kişinin "özel yaşamı" ve "gizlilik alanı" uluslararası hukuk tarafından saygı görmekte ve korunmaktadır.

Uluslararası hukukta, "özel yaşam"a ve "gizlilik alanı"na saygı ilkesini benimseyen ve kişinin sözkonusu değerlerine koruma getiren belgelerin içinde "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" büyük önem taşır.

Sözleşmenin m. 8/1 hükmüne göre, "herkes, özel yaşam ve aile yaşamına, konutuna ve yazışmalarına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir"

"Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi"nden başka, kişinin "özel yaşamı", 1948 tarihli "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi" (m.12) ile "Medeni Haklar ve Siyasal Haklara İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması" (m.17/1) tarafından da saygı ve koruma görmektedir.

Ayrıca, kişinin kişilik hakkını oluşturan bu değerlerin korunması amacıyla uluslararası düzeyde çeşitli atılımlar yapıldığı da belirtilmelidir: Nordik hukuk konferansı, Avrupa Konseyi'nin çalışmaları, Uluslararası Hukukçular Birliğinin çabaları vb. gibi.

2- Ulusal hukuk düzenlerinde

a) "Özel yaşam" ve kişinin "gizlilik alanı" ulusal hukuklarda da saygı görür ve korunur. Diğer anayasalar gibi, Türk Anayasası da, "Özel yaşam"i, kişinin, anayasal temel haklarından biri olarak tanımış ve korumuştur.(m.15)

b) Kişinin, kişilik hakkını oluşturan en önemli hukuksal değerlerden biri olarak "özel yaşam" ve "gizlilik alanı", ayrıca özel hukuk tarafından da korunmaktadır. Koruma, çeşitli ulusal hukuklarda, farklı yönlerde gerçekleştirilmiştir.

Fransız hukukunda, kişilik hakkının ve onun çeşitli görünümünün korunması, haksız fiillere ilişkin hükümlerden yararlanılmak suretiyle sağlanabilmiş ve Code civil'in 1382-1383. maddelerini başarılı bir biçimde yorumlayan mahkemeler, kişinin özel yaşamına ve gizlilik alanına etkili bir koruma getirebilmişlerdir. Ayrıca, 1970 yılında yapılan bir değişiklik ile, Code civil'in 9. maddesine şu hüküm eklenmiştir.: "Herkesin, özel yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkı mevcuttur."

Alman hukukunda da, kişilik hakkının özel hukuk bakımından korunmasında, öğretisi ve "yargıç hukuku"nun önemli çabaları olmuştur. Burada da, ayrıca bazı yasal düzenlemeler ile, özel yaşamın ve gizlilik alanının korunması için atılımlar da bulunulduğu göze çarpmaktadır. Örneğin özel hukuk açısından özellikle şu kanun tasarısı belirtilebilir: "Kişiliğin ve Kişi Onurunun Medeni Hukuk Yönünden Korunması için Yeni Düzenlemeye İlişkin Federal Hükümet Tasarısı" (Gesetzentwurf der Bundesregierung zur Neuordnung des zivilrechtlichen Persönlichkeits-und Ehrenschatzes).

İngiliz ve Amerikan hukuklarında da, "özel yaşam"ın ve kişinin "gizlilik alanı"nın geniş bir koruma gördüğü belirtilmelidir. Bu konuda, özellikle Amerikan

hukukunda, "privacy" kavramı altında geliştirilen "özel yaşam ve kişinin gizlilik alanı" çok başarılı bir koruma altına alınmıştır.

Bizim hukukumuzda, özel hukuk bakımından, kişiliği oluşturan diğer "hukuksal değerler" gibi, "özel yaşam" ve kişinin "gizlilik alanı" da MK 24'ün koruması altındadır. İsviçre ve Türk hukuklarının, kişilik hakkını ve onu oluşturan kişisel varlıkları tanıma ve koruma bakımından, çok başarılı çözümler getirdiği söylenebilir.

IV. Türk özel hukukunda, gizli dinleme ve gözetleme yoluyla, kişinin özel yaşamına ve gizlilik alanına yapılan sızmalara karşı kişinin korunmasına ilişkin olanaklar

Medeni Kanunumuz, kişinin, "kişisel varlıklar"ının saldırıya uğraması ya da ihlâl edilmesi halinde, bunların korunabilmeleri için, hak sahibine başlıca üç dava olanağı tanımıştır: durdurma davası, maddi tazminat davası ve manevi tazminat davası (MK 24). Öğreti ve uygulamada, bu dava tiplerine ayrıca aşağıdaki davalar da eklenmektedir: önleme davası, tesbit davası, saldırının sonuçlarının kaldırılmasını isteme hakkı ve masru savunma hakkı.

O halde, gizli dinleme ya da gözetleme yoluyla, özel yaşamına ya da gizlilik alanına saldırıda bulunulan kimse, duruma göre, yukarıdaki dava olanaklarından birini kullanabilir.

1- Bu davalardan, "saldırının durdurulması davası", özel yaşama ya da kişinin gizlilik alanına yapılan hukuka aykırı bir saldırının devamı halinde açılabilir. Davanın açılabilmesi için, saldırıda bulunanın kusurlu olması zorunlu değildir.

2- Tesbit davası, kişisel varlıklara bir saldırının yapıldığı ya da yapılması tehlikesinin bulunduğu durumlarda açılabilir.

3- Saldırının önlenmesi davası ise, ancak, kişisel varlıklara belirli bir saldırının yapılmak üzere olduğu hakkında ciddi kuşkuvarın varlığı halinde açılabilir.

4- Maddi tazminat davasının açılabilmesi için, kişisel varlıklara saldırıda bulunanın kusurlu olması ve saldırıya uğrayanın da, bu saldırıdan bir zarar görmesi durumunda sözkonusu olur.

5- Manevi tazminat davasında ise, sadece kişisel varlıklara yapılan kusurlu bir saldırı yeterli sayılmamış, ayrıca kusurun ve zararın özel ağırlığı şartları da öngörülmüştür. (BK 49)

6- Bu dava olanakları yanında, kişisel varlıkları saldırıya uğrayan kimse, "saldırı sonuçlarının ortadan kaldırılmasını isteme" hakkına da sahiptir.

7- Ayrıca, durumlara göre, kişisel varlıklarında saldırıya uğrayan kimsenin, meşru savunma yoluyla, hukuka aykırı saldırıyı ortadan kaldıracak şekilde de mümkündür (BK 52/1).

V. Çeşitli ulusal hukuk düzenlerinde gizli dinleme ya da gözetleme yoluyla yapılan sızmalara karşı kişinin "özel yaşamı'nın ve "gizlilik alanı"nın korunmasına ilişkin yeni çözümler

1. A.B.D.

A.B.D.'nde "özel haberleşmenin gizliliği" ve kişinin özel yaşam ve gizlilik alanı, Yüksek Mahkemenin kararlarıyla etkin bir korumaya kavuşturulmuştur.

1928 tarihli "Olmstead kararı" nda, çağdaş dinleme, ve gözetleme yöntemlerine karşı, kişinin özel yaşamını ve haberleşme gizliliğini çok dar yorumlayan Amerikan Yüksek Mahkemesi, sonradan Silverman v. United States (1961), Clington v. Virginia (1964), Berger v. New York (1967) ve Katz v. United States (1967) kararlarıyla, kişinin özel yaşamına ve gizlilik alanına gizli dinleme ve gözetleme yoluyla yapılan sızmaların Anayasaya (Dördüncü Değiştiri) aykırı olduğunu belirtmiş ve bu yolla elde olunan delillere dayanılarak hüküm verilemeyeceğini kesinlikle vurgulamıştır.

Daha sonra, 1968 yılında çıkarılan "Suçların Denetimi ve Sokakların Güvenliği hakkında Toplu Kanun" /a da, Yüksek Mahkemenin görüşünü yansıtan bir düzenleme öngörülmüştür. Bu kanuna göre, "ulusal güvenlik" durumu ayırık olmak üzere, gizli dinleme için vazgeçilmez koşul olarak "yargıç kararı" aranmıştır.

2- Avrupa hukukları

Batı Avrupa'da da, çeşitli ülkelerde gizli dinleme ve gözetlemelere karşı kişinin özel yaşamını ve, gizlilik alanını korumak amacıyla çok yoğun çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çabaların bazı ülkelerde halen sürüp gittiği, bazı ülkelerde ise, pozitif hukuk kurallarına dönüştüğü gözlenebilir.

a) İtalya

İtalya'da 8.4.1974 tarihli ve 98 sayılı "Özel Yaşamın, ve Haberleşme Özgürlüğünün ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Kanun" (m.5), İtalyan Ceza Kanununda değişiklik yaparak (m. 226 bis) hangi durumlarda gizli dinleme yoluyla, özel yaşama ve gizlilik alanına sızılabileceğini açıkça belirlemiştir.

b) Belçika

Özel yaşamın gizliliğini korumak ve kişinin gizlilik alanına yapılacak saldırılar, önlemek amacıyla, Belçika'da da, 1976 yılında hazırlanan bir tasarı yaşama organına sunulmuş bulunmaktadır.

Sözkonusu tasarı ile, hem gizli dinleme ve gizli fotoğraf çekme yoluyla, kişinin "gizlilik alanı"na yapılacak hukuka aykırı saldırıların önlenmesi amaçlanmakta, hem de "veri bankaları"na elde edilecek bilgilerin kullanılmasına ilişkin bazı kurallar öngörülmektedir.

Belçika Tasarısının I. Bölümünde, (i) özel konuşmaların ya da haberleşmelerin gizlice dinlenmesi veya ses bandına alınması yasaklandığı gibi, (ii) özel yerlerde bulunan kişilerin fotoğraflarının çekilmesi de "gizlilik alanı"na haksız bir saldırı olarak kabul edilmiştir.

Böylece, tasarının, kişinin "gizlilik alanı" na, iki alanda çok etkili bir koruma sağladığı söylenebilir.

Bununla beraber, ayrı olarak, bazı durumlarda kişinin özel yaşamına sızılabilceği de kabul edilmektedir.

(i) İlk olarak, telefon hatlarının düzenli olarak çalışıp çalışmadığını denetlemek amacıyla, bakım ve denetim görevlilerinin konuşmaları dinleyebilmeleri mümkündür.

(ii) Bundan başka, Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı ya da Milli Savunma Bakanı Başbakanla birlikte, belirli durumlarda kişinin "gizlilik alanı"na sızılması için görevlilere yetki verebilir. Böyle bir yetki, kişilere ya da mallara karşı şiddet kullanma tehdidinin çok yakın olduğu durumlarda; casusluğa karşı ivedi önlem alınmasının zorunlu olduğu durumlarda sözkonusudur.

(iii) Diğer taraftan, soruşturma yapan yargıca da, gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla ve çok sıkı bazı koşullarla tüm özel konuşmaları ve haberleşmeleri dinleyebilme yetkisi tanınmıştır.

Tasarının I Bölümü, ayrıca, gizli dinleme ve gözetlemede kullanılan araç ve gereçlerin (fotoğraf makinası vb.) satışına ilişkin bazı önlemlerde öngörmüştür.

Tasarının II. Bölümü ise, gerçek ve tüzel kişiler hakkında özel kesim ya da kamu kesiminde bilgi toplayan "veri bankaları"nın (data banks) hukuki durumuna ilişkin bazı önemli kurallar getirmektedir.

Bu hususta da, kişinin "gizlilik alanı"nın korunmasına ilişkin, etkin çözümler önerildiği gözlemlenmektedir.

Tasarının II. Bölümünün, Avrupa Konseyinin özel kesim ve kamu kesiminde elektronik veri bankalarına karşı kişilerin "gizlilik alanı"nın korunmasına ilişkin 1973 ve 1974 tarihli kararlarıyla uyumlu olduğu belirtilmelidir. (Bkz. Council of Europe, Newsletter on Legislative Activities, June / August 1976, No. 24, p. 5-6).

VI. Türkiye'de, gizli dinleme ve gözetlemelere karşı özel yaşam ve gizlilik alanının korunması bakımından hukuk politikasına ilişkin bazı sonuçlar

1- Anayasamızda, "Kişinin Hakları ve Ödevleri" başlığını taşıyan II.Bölümde "özel yaşam" çeşitli yönlerden koruma görmüştür. Şöyle ki, m.15 ile "özel hayatın gizliliği", m.16 ile "konut dokunulmazlığı" ve m.17 ile "haberleşme hürriyeti" anayasal güvence altına alınmıştır.

2- EMUK'nda ise, gizli dinleme ile ilgili herhangi bir çözüm öngörülmemiştir. Posta haberleşmesine elkonulmasına ilişkin m.92 hükmünün gizli dinleme alanında uygulanması ise çeşitli sakıncaları beraberinde getirmektedir.

3- Öte yandan Osman Köksal Olayında Anayasa Mahkememizin de, gizli dinleme konusunda açık bir tavır almadığı gözlenmektedir. Anayasa Mahkemesi, sözkonusu olayda, gizli dinleme sonucu elde edilen ses bantlarının delil olma değerini, özel haberleşmenin gizliliği açısından değil, sadece gizli dinlemenin teknik güvenilirliği açısından incelemiştir. (17/8/1971 ve 19/8/1971; E 1971/41- K 1971/67).

4- Uygulamada ise, Anayasamızın özel yaşamın (m.15) ve özel haberleşmenin gizliliğine (m.17) ilişkin çağdaş ilkelerine karşıt bir tutum alındığı gözlenmektedir. Bir çok olayda, yargıç kararı olmaksızın gizli dinleme yoluyla kişilerin gizlilik alanına sızılmış ve mahkemelerimiz de, bu yolla elde olunan delilleri reddetmek hususunda kesin bir tavır almamışlardır.

5- Bugünkü durum, Türkiye'de kişinin özel yaşam ve gizlilik alanını korumak bakımından, gecikmeksizin özel bir düzenleme yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Çağdaş gizli dinleme ve gözetleme yöntemlerine karşı, kişinin özel yaşamının ve gizlilik alanının korunmasına yönelik yasal düzenlemede aşağıdaki noktaların gözönüne alınması gerekecektir.

a) İlk olarak, kanun koyucu, kişilik hakkının çeşitli görünümünün korunabilmesi için, gerekli olduğu ölçüde, koruyucu önlemler almalıdır. Bu koruma, hem ceza hukuku, hem de medeni hukuk açısından sağlanmalıdır.

b) Bundan başka, teknik araçlarla kişinin özel yaşamına ve gizlilik alanına sızılmasına ancak çok önemli durumlarda (belirli ulusal güvenlik sorunlarında, adam kaçırmalarda) izin verilmelidir.

Bu gibi durumlarda da,

aa)-İlk olarak, teknik dinleme ve gözetleme olanakları ile kişinin gizlilik alanına sızılmasına karar verme yetkisi, yasal düzenlemeler ile sadece yargıçlara, savcılara ya da ulusal güvenlik ve haber alma örgütlerine verilmeli;

bu kimseler ya da örgütler dışında, başkalarının kişinin özel yaşam ve gizlilik alanına sızmaları kesinlikle yasaklanmalıdır.

bb)-İkinci olarak, gizlilik alanına gizli dinleme "ya da gözetleme" yoluyla sızmanın süresi, açık bir biçimde düzenlenmiş olmalıdır.

cü) Üçüncü olarak, bu tür sızmalarda, elde olunacak bilgilerin, sadece gizli dinlemeyi"ya da gözetlemeyi" gerektiren durum ve amaçlar için kullanılabileceği güvence altına alınmalıdır.

dd) Son olarak da, özel yaşam ve gizlilik alanına gizli dinleme ile "ya da diğer yollarla" yapılan sızmalara karşı, kişinin, kişilik hakkını yeterince koruyabilecek dava olanaklarının sağlanmasına çalışılmalıdır.

Prof. Dr. Ergun Özsunay

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI